

Reactie op Kamervragen van Michiel van Nispen (SP) inzake Indonesische verpleegkundestudenten/ Avans+

<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/kamervragen/detail?id=2025D10978&did=2025D10978>

Ad 1.

Het ging om een combinatie van twee dagen werken, twee dagen opleiding in de praktijk (stage) en twee dagen theoretisch onderwijs. Dat is later teruggebracht tot twee dagen werken en drie dagen voor onderwijs (stage en theorie). Naast de studiebeurs die ze krijgen, werden (en worden) de studenten ook betaald voor hun werk. Een stage is wezenlijk wat anders dan 'onbetaald werk' en dat geldt ook voor deze studenten.

Ad 2.

Het is heel gebruikelijk dat vaststellingsovereenkomsten een verbod tot het doen van negatieve uitlatingen bevatten. Bij zo'n schikking beëindigen partijen het geschil en spreken dan af elkaar daarna ook niet actief proberen te beschadigen. In dit geval betreuren wij het dat daardoor de indruk is gewekt dat de studenten een spreekverbod werd opgelegd. Wij hebben desgevraagd ook aan de studenten bevestigd dat het niet ging om bij voorbeeld het meewerken aan eventuele onderzoeken (zoals van de IND).

Ad 3.

Wij hebben steeds open kaart gespeeld met alle betrokken instanties. Daar waar kritische opmerkingen werden gemaakt, hebben we steeds gezocht naar een passende en houdbare oplossing. Het is niet waar dat er in Indonesië een tekort is aan verpleegkundigen. Er is zelfs een overschot (vgl. <https://stratsea.com/the-surplus-shortage-paradox-of-nurses-in-indonesia/>). Er is wel behoefte aan meer hooggekwalificeerde verpleegkundigen in de Indonesische zorg. Daarom ondersteunt de Indonesische overheid initiatieven waarbij Indonesische verpleegkundigen gedurende enkele jaren in een ander land werken en/of studeren waar de verpleegkundige zorg op een hoger niveau ligt. Daarna keren zij weer terug naar Indonesië (zogeneten circulaire arbeidsmigratie).

Ook andere Nederlandse bemiddelingsbureaus hebben soortgelijke initiatieven genomen, zoals Otto Healthcare (zie <https://www.flexnieuws.nl/2023/03/otto-health-care-werkt-samen-met-indonesische-universitas-pelita-harapan/#:~:text=OTTO%20Health%20Care%20en%20Universitas,universiteit%20gelieerde%20ziekenhuizen%20in%20Indonesië.>). Het onderscheidende van ons aanbod is dat Indonesische verpleegkundigen hier niet alleen (in deeltijd) werken maar ook onder hele aantrekkelijke voorwaarden een volwaardige hbo-opleiding volgen. Uw stelling dat deze studenten hier alleen maar kwamen om te werken, begrijpen wij daarom oprecht niet.

Ad 4.

De grote belangstelling onder Indonesische verpleegkundigen voor dit innovatieve leer-, werk- en woontraject én de grote tekorten aan werkers in de Nederlandse zorg, maakten dat we met dit project snel aan de slag wilden. We hadden achteraf gezien meer tijd moeten nemen om mogelijke knelpunten weg te nemen. Uit voorzorg hebben we daarom op de 'pauzeknop' gedrukt met deze opleiding. Het zou op dit moment niet verantwoord zijn om nieuwe studenten uit Indonesië toe te laten.

Wij staan nog steeds achter de doelstelling van dit project om iets te doen aan het tekort aan personeel in de Nederlandse zorg en tegelijk het opleidingsniveau van Indonesische verpleegkundigen op een hoger peil te brengen. Dat laatste meenden wij te kunnen doen door hen een hbo-opleiding aan te bieden. Het is voor ons evident dat de Indonesische studenten na het voltooien van hun hbo-opleiding naar Indonesië terugkeren als beter gekwalificeerde verpleegkundigen. Dat ligt ook precies in de lijn van het beleid van de Indonesische overheid om verpleegkundigen tijdelijk in een ander land te laten studeren en/of wonen.

Ad 5.

Het IND-rapport uit het voorjaar van 2024 heeft wat ons betreft de status van een concept. Wij zijn tot nog steeds met de IND in gesprek om onze zienswijze voor het voetlicht te brengen. De voorlopige rapportage die destijds is opgesteld, is op verschillende punten feitelijk onjuist, bevat onterechte conclusies en is deels achterhaald. Daarnaast is geheel voorbijgegaan aan de belangen van de studenten. Wij zien dit concept-rapport dan ook niet als een verantwoorde basis om besluiten te nemen omtrent bijvoorbeeld de status van Avans+ als opleider en referent van deze Indonesische studenten.

Wij vinden het daarom heel vervelend dat dit voorlopige en niet openbare concept-rapport bij de media is beland. Niet omdat wij tegen transparantie zijn. Integendeel. Maar omdat wij de dialoog graag op basis van de feiten willen voeren. Dat er sprake zou zijn van 'uitbuiting' wijzen wij met klem van de hand. De studenten krijgen betaald voor de twee dagen dat zij werken, ontvangen een studiebeurs voor het volgen van een hbo-opleiding en hoeven geen collegegeld te betalen. Daarmee is hun inkomenspositie een stuk gunstiger dan andere buitenlandse studenten zonder deze regeling. Misschien dat sommige studenten een andere verwachting hadden, maar wij hebben ons steeds constructief opgesteld en fatsoenlijke regelingen getroffen.

Ad 6.

In het gesprek met de IND hebben we steeds aangegeven dat wij begrijpen dat er kritiek bestaat op deze specifieke opleiding en dat wij daarom nu geen nieuwe Indonesische studenten aannemen, maar dat we wel zochten (en zoeken) naar een mogelijkheid om de nog in Nederland verblijvende studenten hun opleiding te laten afmaken. Er is naar onze mening echt niemand bij gebaat om deze studenten gedwongen met een half afgemaakte opleiding naar Indonesië te laten terugkeren.

Wanneer de IND meteen had besloten om de erkenning van Avans+ als referent en opleider in te trekken, dan zouden de studenten hun studievizum hebben verloren. Dan hadden zij dus halsoverkop naar een andere mogelijkheid moeten zoeken om in Nederland te kunnen blijven. In dat scenario was de meest waarschijnlijke uitkomst dat het overgrote deel zo niet alle Indonesische studenten naar Indonesië hadden moeten terugkeren.

Het feit dat de IND besloten heeft om een zorgvuldig procedure te volgen, onderstreept dat er van acute wantoestanden geen sprake is. Wij begrijpen dat een lezer op basis van dit rapport zich af kan vragen waarom de IND niet meteen heeft ingegrepen als er sprake zou zijn van misleiding, misstanden en uitbuiting. Daar is dan ook geen sprake van.

De IND heeft ons een jaar de tijd gegeven om een oplossing te vinden. Wij hebben daarvoor de route verkend dat na het eventuele verlies van het studievizum er een Gecombineerde Vergunning voor Verblijf en Arbeid (GVVA) door de werkgever zou kunnen worden aangevraagd bij het UWV. Dan geldt wel als voorwaarde dat de werknemer tenminste 28 uur per week werkt. Wanneer zorginstellingen en studenten deze route volgen dan zullen wij het nog resterende deel van de hbo-opleiding in deeltijd aanbieden. Omdat de studenten meer gaan werken, vervalt de stageverplichting.

Wij hebben de zorginstellingen waar de Indonesische studenten nu al deels werken en daarnaast stagelopen, benaderd of zij bereid zouden zijn om de werkgeversrol op zich te nemen. Daarover worden momenteel gesprekken gevoerd. Ook met de studenten zijn we natuurlijk in gesprek.

Het gaat nu nog om een groep van circa 85 Indonesische studenten. De studenten die het langst in Nederland verblijven, verwachten in oktober 2025 af te studeren. Het zou voor deze groep extra zuur zijn wanneer zij met de finish in zicht toch worden gedwongen om ons land te verlaten. De 'jongste' studenten hebben nog twee jaar nodig om hun opleiding af te ronden.

Het is natuurlijk aan de overheid om een besluit te nemen over de GVVA-aanvragen die de komende tijd door de betrokken zorginstellingen zullen worden ingediend. Wij benadrukken dat het gaat om een tijdelijke situatie en een in omvang beperkte groep.

Wij zouden het bijzonder betreuren als deze ook door de zorginstellingen en patiënten zeer gewaardeerde Indonesische studenten gedwongen worden om voortijdig hun hbo-opleiding af te breken en naar Indonesië zouden moeten teruggaan. Wie wordt daar beter van?

Tot slot

Wij zijn ons er nu bewust van dat wij te voortvarend met dit opleidingstraject zijn begonnen. Daardoor moesten we aanpassingen doorvoeren terwijl de trein al was vertrokken. Dat betreuren wij, ook omdat het heeft geleid tot onrust en onzekerheid onder de Indonesische studenten. Ook daarom hebben wij onze verantwoordelijkheid genomen om de impasse die is ontstaan te doorbreken.

Wij zetten nu alles op alles om een passende oplossing te vinden zodat de studenten hun opleiding kunnen afmaken en met een erkend Nederlands hbo-diploma naar Indonesië kunnen terugkeren. Ook de betrokken zorginstellingen willen zich daarvoor inzetten. Wij nemen aan dat ook u het heel wrang zou vinden wanneer deze Indonesische studenten halsoverkop uit Nederland zouden moeten vertrekken zonder het hbo-diploma waar zij zo op gehoopt hadden en hard voor gewerkt hebben.

Wij hopen dat u na lezen van onze reactie bij wilt dragen aan een oplossing zodat deze studenten hun opleiding kunnen afmaken.